

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASIE VIII

I. Formy Sprawdzania Osiągnięć Edukacyjnych

Ocena osiągnięć uczniów odbywa się w sposób ciągły i obejmuje następujące formy aktywności:

- **Sprawdziany (prace klasowe):** Zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisywane do terminarza w dzienniku elektronicznym. Obejmują materiał z całego działu.
- **Kartkówki:** Obejmują materiał z maksymalnie 3 ostatnich lekcji. Nie wymagają wcześniejszego zapowiedzenia.
- **Odpowiedzi ustne:** Mogą odbywać się bez zapowiedzi (z materiału z 3 ostatnich lekcji) lub na wyraźną prośbę ucznia (np. w ramach poprawy lub chęci wykazania się dodatkową wiedzą).
- **Praca na lekcji:** Oceniana bezpośrednio stopniem do dziennika lub w systemie plusów i minusów (notowanych w notatniku nauczyciela):
 - **3 plusy (+):** ocena bardzo dobra (5)
 - **5 plusów (+):** ocena celująca (6)
 - **3 minusy (-):** ocena niedostateczna (1)
- **Projekty i prezentacje:** Zadaniowe formy pracy indywidualnej lub grupowej, oceniane pod kątem merytorycznym, estetycznym oraz sposobu prezentacji.
- **Zadania praktyczne:** Praca z mapą ogólnogeograficzną i tematyczną, wykonywanie i odczytywanie wykresów, praca z materiałami źródłowymi oraz analiza danych statystycznych.

II. Profil Ucznia – Ogólne Wymagania na Poszczególne Oceny

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który w pełni spełnia wymagania na oceny 2, 3, 4 i 5, opanował materiał określony w szczegółowych wymaganiach na ocenę celującą dla danej klasy, wykazuje szczególne zainteresowanie geografią, włącza się w działania pozalekcyjne i spełnia kryteria konkursowe lub wykonał projekt geograficzny. Szczegóły ubiegania się o ocenę celującą określono w rozdziale III.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który w pełni opanował zakres wiedzy i umiejętności przypisany do ocen 2, 3, 4 oraz 5 w szczegółowych wymaganiach dla danej klasy, sprawnie posługuje się mapą, samodzielnie rozwiązuje problemy geograficzne oraz wdrożył nawyk systematycznej pracy.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na oceny 2 i 3 oraz opanował materiał na ocenę dobrą dla danej klasy, poprawnie stosuje wiedzę w sytuacjach typowych, potrafi analizować proste zależności przyczynowo-skutkowe i wyciągać wnioski przy niewielkiej pomocy nauczyciela.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę 2 oraz opanował szczegółowe wymagania na ocenę dostateczną dla danej klasy, zna podstawowe pojęcia geograficzne, potrafi wykonać proste zadania z pomocą nauczyciela oraz czyta podstawowe elementy mapy.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który opanował podstawy wiedzy i umiejętności określone w szczegółowych wymaganiach na ocenę dopuszczającą dla danej klasy (co pozwala mu na kontynuację nauki na wyższym etapie); rozwiązuje zadania o stopniu trudności podstawowym z pomocą nauczyciela.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą dla danej klasy, a jego braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają dalszą naukę.

III. Kryteria uzyskania rocznej oceny celującej (6)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą (w tym wykazuje się pełną systematycznością przez cały rok), a ponadto rozszerza swoją wiedzę i umiejętności poprzez udział w konkursach przedmiotowych:

- **Konkurs kuratorski z geografii:** Awans do etapu rejonowego/wojewódzkiego lub uzyskanie co najmniej 35% punktów w etapie szkolnym pod warunkiem wykazania się udokumentowanym w Portfolio wkładem pracy (rozwiązane arkusze z ubiegłych lat, własne notatki).
- **Szkolny Konkurs „Światoznawca”:** Uzyskanie tytułu Mistrza/Wicemistrza/ I Wicemistrza Mapy Świata.
- **Inne Konkursy Geograficzne, Ekologiczne lub Krajoznawcze:** Udział, rzetelne przygotowanie się i uzyskanie wysokiego wyniku (np. tytuł laureata, finalisty, wyróżnienie lub zajęcie czołowego miejsca) w innych konkursach przedmiotowych i tematycznych, które pojawią się w ofercie szkoły lub organów zewnętrznych w trakcie roku szkolnego (za uprzednią zgodą i pod kierunkiem nauczyciela).

Wymóg Prowadzenia Dokumentacji: Przygotowania do konkursów odbywają się w trybie pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela i są dokumentowane na bieżąco w „portfolio geograficznym” (np. własne mapy pamięciowe, fiszki, rozwiązane arkusze, notatki do artykułów geograficznych).

IV. Warunki i tryb ubiegania się o roczną ocenę wyższą niż przewidywana

Warunki ubiegania się o roczną ocenę klasyfikacyjną z geografii wyższą niż przewidywana

Warunkiem ubiegania się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii wyższej niż przewidywana jest spełnienie zapisów Statutu Szkoły oraz wykazanie się długofalową samodyscypliną i systematyczną pracą w ciągu całego roku szkolnego.

Uczeń spełnia warunek systematyczności, jeśli do dnia wystawienia oceny przewidywanej spełnił **łącznie** następujące kryteria:

1. **Praca bieżąca:** Posiada w całorocznym ocenianiu bieżącym przynajmniej 50% ocen równych lub wyższych od oceny, o którą się ubiega, **uzyskanych z form sprawdzania wiedzy (tj. ze sprawdzianów i kartkówek).**
2. **Poprawione oceny bieżące:** Nauczyciel odnotował w ciągu roku szkolnego próby na bieżąco podejmowanych poprawek ocen częściowych.
3. **Zeszyt przedmiotowy:** Przedłożenie kompletnego, estetycznie i systematycznie prowadzonego przez cały rok zeszytu przedmiotowego.
4. **Zeszyt ćwiczeń (jeśli jest przewidziany w danym roku szkolnym):** Poprawnie wypełnione wszystkie zadania wykonywane podczas lekcji.
5. **Teczka prac (portfolio geograficzne):** Przedłożenie teczek zawierających:
 - o wszystkie poprawnie i w pełni uzupełnione karty pracy otrzymane od nauczyciela w ciągu roku (w przypadku nieobecności uczeń ma obowiązek zgłosić się po kartę pracy na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły),

- o samodzielnie spisane wnioski i samoocenę po wszystkich napisanych w ciągu roku szkolnego sprawdzianach (*karta samooceny i błędów*).

Tryb i forma podwyższania oceny: Dopiero po pełnym spełnieniu wszystkich wyżej wymienionych warunków uczeń uzyskuje prawo do ubiegania się o wyższą ocenę. W takim przypadku nauczyciel ustala indywidualnie formę weryfikacji wiedzy i umiejętności ucznia – może to być w szczególności:

- wykonanie wskazanego zadania lub projektu geograficznego,
- napisanie testu sprawdzającego poziom opanowania wiedzy i umiejętności na wnioskowaną ocenę.

V. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii

Dział	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń:				
I. Azja	• wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji • wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji • wymienia strefy klimatyczne oraz największe rzeki Azji na podstawie mapy klimatycznej • wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej • odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji • wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku • wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji • wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej • określa cechy położenia Japonii, Chin, Indii na podstawie mapy ogólnogeograficznej oraz wymienia cechy środowiska przyrodniczego tych krajów • lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach •	• opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata • charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji • omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji • omawia strefy roślinne Azji • omawia typy i budowę wulkanów na podstawie ilustracji • wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa • wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki • omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych	• omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji • charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji • omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych • wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji • opisuje przebieg trzęsienia ziemi • omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji • opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii • opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii • omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii • omawia cechy gospodarki Chin oraz analizuje wielkość PKB • charakteryzuje rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin	• analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki • wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów • udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych • omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych • przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi • wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej • omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo - Wschodniej • wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii • analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii

	wymienia największe aglomeracje Indii oraz najważniejsze surowce mineralne i wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>slamsy</i> • określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu (zna państwa należące do tego regionu i odczytuje je z mapy politycznej) • wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie	• omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii, Chinach i Indiach • przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia • omawia główne kierunki produkcji rolnej w Japonii, Chinach i Indiach • omawia cechy środowiska geograficznego Japonii, Chin, Półwyspu Indyjskiego oraz Bliskiego Wschodu • podaje przyczyny powstawania slamsów w Indiach • charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową • omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej • przedstawia cele organizacji OPEC	przedstawia problemy demograficzne Indii oraz omawia system kastowy w Indiach • analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu • charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii • omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie • omawia wpływ religii na życie muzułmanów • przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu	• charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej • ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii • przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych • omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową • opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny • omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin • omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach • charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju • omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu • omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie • analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie
II. <u>Afryka</u>	• określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wymienia strefy klimatyczne oraz rzeki i jeziora Afryki • wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce	• omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki • wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów • charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki • omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce	• omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki • omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej • omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu • omawia gospodarkę w strefie Sahelu	• wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce • omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych • wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • omawia przyczyny procesu pustoszczenia w strefie Sahelu

	- wymienia główne uprawy w Afryce - wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej - wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki - wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem - wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem	- charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki - przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych - omawia przemysł wydobywczy w Afryce - wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej - przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych	- omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych - przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki - omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce - omawia przyczyny i zmiany w poziomie niedożywienia ludności w Afryce - wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO - opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji	- przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce - omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce - omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce - określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii
III. <u>Ameryka Północna i Ameryka Południowa</u>	- określa położenie geograficzne Ameryki - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado, cyklon tropikalny</i> oraz wskazuje na mapie Aleję Tornad - określa położenie geograficzne Amazonii - omawia florę i faunę lasów równikowych - podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu - wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja, megalopolis, technopolia</i> - wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie - wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej	- wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej - podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki - wymienia strefy klimatyczne Ameryki - omawia przyczyny powstawania i podaje regiony występowania tornad i cyklonów tropikalnych - podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii - omawia cechy klimatu Amazonii - podaje przyczyny zróżnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki - przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej - opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych - wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej	- charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki - omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki - porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce - charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej - omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych - podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii - opisuje piętrowość wilgotnych lasów równikowych w Amazonii - omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki - omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu	- wyказuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce - omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce - przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce - omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii - podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii - przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii - przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce - przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce - określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej

	• i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie • określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych • charakteryzuje gospodarkę Stanów Zjednoczonych	• omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu	• omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł • podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie • podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej • omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych • omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych	• charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych • omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych
IV. <u>Australia i Oceania</u>	• określa położenie geograficzne Australii i Oceanii • wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>basen artezyjski</i> • wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii • przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych • wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie	• charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii • charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii • wymienia strefy klimatyczne w Australii • charakteryzuje wody powierzchniowe Australii • omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii • omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej	• wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów • omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej • omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii • charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii • omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych • przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii	• wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat • wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii • wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów • wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii
V. <u>Obszary okołobiegunowe</u>	• określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe</i> • wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki	• wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych • charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki • wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych	• opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych • charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia	• porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki • wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową • omawia status prawny Antarktydy